

18–2023 Digital løsninger i kommuner og selskaper for innrapportering av vann og avløpsdata

Forslagsstiller

Norsk Vanns sekretariat og Vannkomiteen

Målsetting for prosjektet

Beskrive krav til digitale løsninger for innrapportering av vann- og avløpsdata fra kommuner og selskaper.

Bakgrunn

I arbeidet med forprosjekt digital vannstatistikk, som ble rapportert i NV-rapport B25/2020, ble det gitt følgende anbefalinger (B25, side 5 og 6):

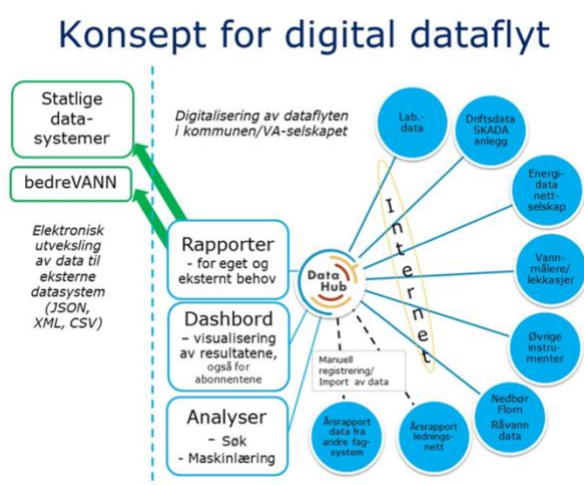
Det foreslås derfor at Norsk Vann jobber videre for sine medlemmer med et hovedprosjekt for digital vannstatistikk der målet er å:

- Få laget en felles kravspesifikasjon for innhold, beregningsmetoder og oppsett av dataene som skal rapporteres i dialog med myndighetene, og som dekker deres og bransjens fremtidsbehov
- Få laget en veiledning til/kravspesifikasjon for arbeidet med å få etablert en rapporteringsportal, som minimum dekker pålagte rapporteringskrav med estimat for direkte kostnader og øvrig ressursbehov
- Få etablert en kravspesifikasjon for digitalisering av inn- og utdata fra sentrale fagsystem i samarbeid med leverandørene (ledningsnett og abonnentregister prioriteres)
- Om mulig finne egnede tilskuddsordninger som kan bidra med delfinansiering av kommunenes arbeid med å få etablert rapporteringsportalen
- Foreslå en regional gjennomføringsmodell tilpasset mindre kommuner
- Prosjektet bør gjennomføres høsten 2020 og våren 2021.

Dialogen med myndighetene må omfatte en gjennom-gang av alle dataene som skal rapporteres for å tilfreds-stille både de statlige og kommunale behovene for vannstatistikk. Det er viktig at statistikken måler og danner grunnlag for vurdering av tjenestenes krav til kvalitet/sikkerhet, bærekraft og kostnadseffektivitet.

I dette forprosjektet har vi laget oversikt over alle data som blir rapportert til staten i dag og til bedreVANN, men vi har ikke hatt dialog med myndighetene om det konkrete endringsbehovet.

Konseptet er visualisert i figuren nedenfor (NV rapport B25, side 5).

Enkelte kommuner har startet denne typen arbeid (Bergen, Trondheim).

Behovet for ny digital løsning for innrapportering av vannverksdata er stor, og har vært etterlyst i en årrekke. I Norsk Vanns innspill til høring om endringer i drikkevannsforskriften (datert 14.09.2022) ble dette omtalt på følgende måte:

Norsk Vann etterlyser spesielt en prioritering av et nytt innrapporteringssystem på drikkevanns-området. MATS har store mangler og et grensesnitt mot bruker som medfører mye arbeid knyttet til rapportering for kommunene. Disse manglende er kjent og rapportert både av Mattilsynet selv og av Helse- og omsorgsdepartementet.

Innrapporteringssystemene må fornyes og digitaliseres. Dette vil gi bedre kvalitet på dataene, bedre oversikt over tilstanden i norsk vannforsyning, et bedre grunnlag for benchmarking og

spare svært mye tid ute i kommunene ved rapportering. Ifølge Norsk Vann rapport B25/2020 «Forprosjekt digital vannstatistikk» (tabell 2), bruker man i gjennomsnitt 85 timer pr kommune pr år for innrapportering på drikkevannsområdet. På avløpsområdet er tilsvarende tall 20 timer. Dette er uholdbart og kritikkverdig, all den tid kommunen har leverandører av systemer som står klare til å kunne foreta denne innrapporteringen digitalt/automatisert.

Kvaliteten på innrapportering vil også kraftig forbedres ved digitalisert rapportering. Ytterligere krav til innrapportering vil forverre situasjonen. Dette er utdypet under punktet om lekkasjekartlegging nedenfor.

I forskriftsforslaget er det krav om rapportering på nye indikatorer, blant annet innen lekkasjer. Uten en ny digital løsning vil dette bli vanskelig å gjennomføre på en god måte.

I møte med Mattilsynets direktør i oktober 2022, ble det redegjort for arbeid med digitalisering i Mattilsynet. På andre områder enn drikkevann er det gjort et godt og systematisk arbeid med å digitalisere tjenestene (som. f. eks. eksporttillatelser, fiskehelse og dyreværn). Det er satt ned produktteam hvor bruker er i fokus, og en bred dialog med alle involverte brukere og leverandører er gjennomført, slik at løsninger som møter behovene er utviklet. Mattilsynet har gjennom dette arbeidet opparbeidet seg erfaring med denne typen utviklingsarbeid. En viktig forutsetning for arbeidet er at det i oppdraget til produktteamet ikke er definert detaljer knyttet til løsning, men i all hovedsak en målbeskrivelse. Løsningen blir deretter utviklet i dialog med brukerne.

Innhold

I prosjektet bør følgende avklares:

- I dialog med brukerne avklare hvilke behov som kommunene har ift digitale løsninger for innsamling og prosessering av data fra sine interne systemer.
- I dialog med leverandører og andre aktører i dette digitale økosystemet, avklare hvilke behov og forutsetninger som er knyttet til digitale løsninger for innsamling og prosessering av data fra kommunenes interne systemer.
- I dialog med Mattilsynet, Miljødirektoratet og andre offentlige aktører, avklare hvilke behov og forutsetninger som er knyttet til digitale løsninger for innsamling og prosessering av data fra kommunenes interne systemer.
- I dialog med brukerne og utfra punkt 1 over, avklare hvilke løsninger som er aktuelle for innrapportering og prosessering av data fra interne kommunale systemer, hvilke krav som må stilles til denne typen løsninger.
- I tilknytning til punkt 4 over, vurdere anbefalingene i NV rapport B25/2020, og hvilke som følges opp og innarbeides i dette arbeidet.
- Anbefalinger om videre arbeid og fremgangsmåte for å stimulere til at denne typen løsninger implementeres i kommunene

Det er ønskelig og nødvendig å trekke Mattilsynet med seg i det videre arbeid basert på deres erfaring med digitalisering på tilsvarende områder, og fordi MATS er en hovedutfordring i den nåværende situasjonen.

Rapportering og produksjon

Arbeidet i prosjektet må avklare punktene beskrevet under innhold ovenfor. Omfang av rapportering og type rapportering bestemmes underveis i arbeidet, tilpasset konklusjonene i arbeidet.

Hvis det er hensiktsmessig utfra resultatene av kartleggingen i prosjektet, er det ønskelig at det utarbeides en kravspesifikasjon for minimumskrav til denne typen systemer og rapporteringsgrensesnitt.

Gjennomføring

I prosjektet etableres et team med komplementær kompetanse som kan foreta behovskartleggingen, vurdere de ulike innspillene og foreslå en samlet løsning. Arbeidet ledes av en rådgiver, men teamet kan settes sammen av personer fra ulike arbeidsgivere/bedrifter. Herunder spisskompetanse fra Mattilsynet. Lønnsutgifter og andre utgifter dekkes gjennom prosjektet.

Forhold til VA-norm og VA/Miljø-blad

Prosjektet er ikke relevant for Vannstandarden.

Organisering/deltakere

Prosjektet styres av en styringsgruppe med 5 representanter fra Norsk Vanns medlemmer, som er oppnevnt av Norsk Vanns Vannkomité og Avløpskomité i samarbeid.

Styringsgruppen vil foreslå deltakere i en referansegruppe fra Norsk vanns medlemmer supplert med ekstern kompetanse. Referansegruppen blir invitert til workshop og til å gi innspill til rapporten.

Norsk Vanns sekretariat vil ivareta prosjektadministrasjon, trykking/markedsføring mv.

Kostnader/finansiering

Prosjektkostnader er anslått til kr 1 010 000 og skal i sin helhet finansieres av Norsk Vann prosjekt. Prosjektet har følgende budsjettposter:

<i>Kostnader</i>	
Faglig utredning og rapportering	800 000
Møte og reiseutgifter dialog med brukere	45 000
Møter styrings-/referansegrupper	15 000
Formidling	30 000
Prosjektadministrasjon	120 000
Uforutsett	-
Totalt	1 010 000

<i>Finansiering</i>	
Norsk Vann prosjekt	1 010 000
Ekstern	
Totalt	1010 000

Posten «Faglig utredning og rapportering» og «Møte og reiseutgifter dialog med brukere» angir til sammen maks. ramme for utredningsarbeidet, herunder timekostnader, reisekostnader, møter og ev. biomkostninger.

Tidsplan

Prosjektet forventes slutført i første halvdel av 2024.

Markedsføring

I prosjektet skal det vurderes hvordan prosjektresultatene best kan presenteres for å nå frem til målgruppen.

Kjetil Furuberg, 21.10.22

Prioriteringskriterier

Kriterier	
1) Er prosjektet i samsvar med strategiplanen?	Ja
2) Er prosjektet innenfor en av følgende prosjektkategorier: a) tekniske veiledninger/rapporter, b) forvaltningsveiledninger/-rapporter eller c) strategiske prosjekter/utredningsprosjekter	Strategiske prosjekter/utredningsprosjekter
3) Er prosjektet egnet til å løse utfordringer for ulike medlemskategorier?	Ja
4) Fører prosjektet til utvikling av nye veiledninger/verktøy?	Ja
5) Er prosjektet tilstrekkelig stort til å gi et tilfredsstillende resultat?	Ja
6) Er det sannsynlig med økonomiske bidrag fra eksterne miljøer til prosjektet?	Nei
7) Er det sannsynlig at bevilgningen vil være utløsende for eksterne FoUI-prosjekter og -midler?	Nei

---

Direktørens forslag til prioritering for 2023:

Gjennomføres i 2023. Digitalisering av innrapportering til Mattilsynet har vært utfordrende over lang tid. Det er nå en åpning for å kunne komme et steg videre i dette arbeidet, herunder beskrive hva kommunene selv må gjøre av arbeid for å kunne være i posisjon for å foreta slik rapportering.

Innspill i høringsrunden

Samfunnskomiteen:

Støtter direktørens forslag til prioritering.

Riktig å prioritere det nå som vi har en åpen dialog/mulighet.

Avløpskomiteen:

Støtter direktørens forslag til prioritering.

Det er nå toget går med Mattilsynet, så dette bør prioriteres.

Vannkomiteen:

Støtter direktørens forslag til prioritering.

Høringsinnspill fra andre:

Hei

Glitrevannverket viser til Norsk vanns forslag til prioritering av prosjekter i 2023 som ligger ute på nettsiden deres.

Vi har gått igjennom prosjektforslagene og støtter direktørens anbefalte prioriteringer.

Noen av prosjektene treffer spesielt godt i forhold til utfordringsbildet til Glitrevannverket. Dette er problemstillinger som vi allerede har diskutert internt og til dels har begynt å jobbe med. Disse prosjektene er:

1–2023 Utvikling av verktøy for klimagassberegninger i VA-prosjekter

18-2023 Digitale løsninger i kommuner og selskaper for innrapportering av vann og avløpsdata.

Om det er ønskelig bidrar vi gjerne inn i prosjektene.

Vennlig hilsen

Marius Asheim

Daglig leder

Glitrevannverket IKS

18–2023 Digital løsninger i kommuner og selskaper for innrapportering av vann og avløpsdata

Veldig positivt at det nå endelig skal jobbes med dette. Det er veldig ønskelig at også vannområdene på ett eller annet nivå kan involveres i dette prosjektet. Vannområdene skal rapportere fremdrift for utvalgte avløpstiltak. Det skal rapporteres årlig til vannregionmyndighetene og til vannområdenes styrever, samt til Miljødirektoratet hvert 3 år i forbindelse med de regionale vannforvaltningsplanene. Det hadde vært veldig hensiktsmessig om standardiseringen av rapportering også kunne ivareta rapporteringsbehovet til vannområdene. Jeg har selv vært en del involvert nåværende rapportering og kan etter ønske komme med noen innspill til temaet.

Mvh Kristian Moseby

Daglig leder

Vannområde Øyeren

Direktørens innstilling til styret:

Gjennomføres i 2023, med finansiering i 2023 (kr. 510.000,-) og 2024 (kr. 500.000,-). Dialog med Mattilsynet har klarlagt at prosjektet tidligst kan starte høsten 2023. Kartlegging av ulike brukerinteresser og betydning for utforming av løsning og anbefalinger, vil være en viktig del av prosjektet.